

Woensdag

26 October.

De uitgave dezes Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2.25, en franco per post f 2.50. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk.

Advertentien worden geplaatst a 20 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbekendmakingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1.20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Brieven franco.

INGEZONDEN STUKKEN.

Waar ligt de schuld?

Er bestaat naar ons inzien, in den tegenwoordigen tijd in Nederland, een in het ooglopend, zonderling schil van begrippen, aangaande de personen of lichamen, bij welke er wil of onwil gevonden wordt, om het land, door de noodige afdoende middelen, uit den hagehe-ten toestand te redden, waarin het zich langs zoo meer maatsch. vindt.

Hier zegt men: «de Ministers zouden wel willen, zanner zij konden, doch de Staten-Generaal binden hen de handen.» Anderzids beweert men: «de Ministers willen niet: — op de Staten-Generaal moet daarom deze voorname hoop gevestigd zijn; deze zullen, willen en moeten ons redden.» (1)

Het kan niet onbelangrijk zijn, eens te onderzoeken, welke gronden er zoo al voor het ene en andere gevoelen staan, en te trachten tot een besluit te komen, uit welk hoek dan toch wel die rampzalige onwil eigenlijk bestend en vernielend over het land uitgaat.

Hebben de tegenwoordige Ministers blijkens gegeven van wil, om gewichtige verbeteringen, die er in waarheid nodig zijn tot redding des lands, te doen tot stand men?

Laat ons eerst stilstaan bij den Minister ROCHUSSEN. Als een voornaam middel ter onzer redding, werd door hem, en door schier allen, beschouwd: openbaarheid in de financiën. Die Minister aanvaardde zijne portefeuille enlijk onder de mis, dat die openbaarheid bestaan zou.

Welnu, die openbaarheid is ons geworden; onze schuld is juistheid bekend; de staat is geleverd; het is de taak van de Staten-Generaal te oordeelen; de te-ten lijsten van pensioenen en vruchtgelden zijn medege-eld en worden herzien; ja zelfs, opdat voortaan het pensi-on naar vaste regelen geschieden en zoo min mogelijk een waar van 's rijks schatkist uitmaken zou, is eene wet de burgerlijke pensioenen door hem voorgedragen worden. Helgen bij financiële operaties, krachtigen genomen weten, door het gouvernement wordt verricht, men in de Staats-Courant aangekondigd; geene be-antwoorde tekorten worden langer verzwegen, of verheimel-eld enz.

Een tweede middel, tot verlichting onzer financiën voor toekomst, was ontwijfelbaar, de intrekking der uitge-ede schuld, welke, om met den heer LOUIS DRUCKER te spreken, «sints lang door alle deskundigen als een anker der financiën van den Staat beschouwd werd.» (2)

De schuld is vernietigd, en wat ook dienaangaande is geworden, liet beginnel was blijk, en zoo ons het sedert dien maatregel niet heeft gewonnen, verloren hetzelve daardoor althans zeker niet. Onze onver-der toestand, ten aanzien van België, en vooral ook, wij denken, het stelsel- en beginsellose, als kenmer-ke eigenschap onzer nieuwe regeringsmannen, verhin-der veelmeer de verhoofing van ons eredit, dan zulks verwisseling dezer rentelooze schuld, naar den koers van dag, tegen rentengevende doen konde.

Een derde middel kon zijn eene belasting, welke gezegd kan meer bijzonder de inkomsten te treffen, meer omgaf te doen drukken, dan zij deed. De voordragt er wot op de personele belasting, welke meer de de belasten en minder het noodzakelijke gebruik waren zou, werd beproefd, doch leidde schipbreuk.

Andersziedens min of meer gewichtige bepalingen, niet en te brengen met vierende wetten, doch evenwel voorgang van den Minister ingevoerd en toegepast, en vervallen verklaard en aan de wet hare vrije werking hergeven.

Op grond van dit een en ander schijnt althans dezen voor niet te kunnen worden te laste gelegd, dat hij vijand is van verbeteringen, ja zelfs van radicale den daarvoor, waar hij zo nodig acht.

«Jan nu zóó weinig gedaan of beproefd, bij de nieuwe ja-rijke begroting!» Waar vindt men de ontknoping dit raadsel? Het antwoord hoort.

Waar de Minister van Binnenlandse Zaken, de heer SCHIMMELPENNINCK, zou deze wellicht op goeden grond een niet te noemen zijn? Een man, die, lid der Staten-zaal, krachtige verbetering, de doelmatigen vooruitgang wilde; een man die, Minister, vastkleven zou aan zijne gebrekkige; stilstand bij het vermoeden tot zijne zou hebben aangenomen?

«Hoe stout en doortastend als Minister, gelijk hij eens der Staten-Generaal pleeg te zijn, beschouwt men

zeker den heer SCHIMMELPENNINCK niet. Doch ook die betrekkingen zijn zeer verschillend. Een Luzac zelfs, onder modo een dat waarlijkste, zelfstandigste en eerlijkste leden van de Staten-Generaal, kan nogtans reden vinden, om, ongeacht ook zijne erkende bekwaamheid, hufver-achtig te zijn van de aanneming eener portefeuille; ja van eene betrekking als die van lid van den Staatsraad.

Waarom? Denklijk omdat Z. E. M. vrij nauwkeurig de klappen en banken kent, welke een staatsman in Nederland op den duur moet zorgen te ontwijken; — hoewel er bijna geen ontwijken aan is.

Men wil beweren, dat, toen de heer SCHIMMELPENNINCK eindelijk met moeite overgehaald was, de portefeuille van Binnenlandse Zaken aan te nemen, hij zou gezegd hebben: «in de publieke opinie ben ik nu een verloren man.»

Zeide Z. Exc. dit uit overtuiging van het goede, hetwelk er noodig was gedaan te worden, niet te willen, dan wel van het niet te kunnen bewerken? Wij voor ons kunnen het eerste niet gelooven.

Maar laat ons nu eens zien, welke kleinigheden er zoo al voor de hand waren en ten deele nog zijn, aan welke eene organisatie hand moest geslagen worden.

De welgeving op het lager onderwijs. Hieromtrent moegt men zeggen, was het in het rijk tot eene wezenlijke spanning gekomen.

Die spanning is thans geweken. Een koninklijk besluit, zonder het bestaande goede af te breken, kwam in bestaande bezwaren te gemeet.

Eene wet, regelende de zorg voor het lot der krank-zinnigen, werd door de menschelijkheid gebiedend gevorderd. Zij is reeds sedert eenigen tijd uitgevaardigd.

Weten op het kiesregt, dat moeilijke vraagstuk, zijn reeds tweemaal ingediend. Sommige bepalingen, in vrij-zinnigen geest, en wezenlijke verbeteringen, als het regstreeks verklezen der raadsleden ten platten lande, door de gemeentelijke en de periodieke afdeeling der stedelijke raadsleden, enz. werden daarin aangebracht. Die ontwer-ven bevielen echter aan de Eitel Mogenden niet: er was volgens sommigen hier te veel, volgens anderen daar te weinig gegeven; zij zijn ingetrokken. Mogen ze spoedig verbeterd en vooral niet minder vrijzinnig weder uit de portefeuille te voorschijn komen!

Eene verbeterde gemeentelijke welgeving was noodig. Er wordt aan gearbeid. Ook met eene verbeterde welgeving op de militie en schutterijen en het armeezen houdt men zich bezig, en binnen kort kan men een voorstel ontrent de Maatschappij van Weldadigheid, mede een onderwerp van groot belang, te gemeet zien.

Wij waren in Nederland in onderscheidene opzichten zeer achterlijk in grondige, technische kennis, en hadden een merkbaar gebrek aan wetenschappelijk gevormde industri-elen. De koninklijke academie te Delft is bestemd, in dit groote gebrek te voorzien.

Dat alles is zeker nog lang niet voltooid; doch het zij dan ook waarlijk geene peulschillen voor een jong Minis-ter, die met een personeel van denouden slender werken moet. De vraag is slechts: blijkst ook hier van onwil tot verbetering van het gebrekkige, van zucht tot stilstand bij het oude? — Wij gelooven, men te mogen zeggen; doch beweren tevens: de goede wil is nog niet genoeg. Ook aan vereenvoudiging, ten fine van afdoende bezuin-iging, bestaat dringende behoefte; en nogtans, wij moeten ook hier weder toestemmen, niet enkel bij Binnenlandse Zaken, maar bij het geheele staatsbestuur is zulks het geval; en alvorens hieraan, althans met vrucht, eene her-scheppende hand te kunnen slaan, zal eene wijziging der grondwet en van menige wet en reglement wel moeten vooraf gaan. Op de niet voldoende gewijzigde grondwet lijdt alle streven en pogen, om de Nederlandsche staats-huishouding zóódanig in te richten, als zij, in verhouding tot onze krachten, ingerigt behoort te zijn, schipbreuk. Zoolang men niet tot eene nadere herziening zal hebben besloten, (waartoe nogtans de tijd en de omstandigheden zoo alreeds geschikt zijn,) zoolang zal men blijven ver-achten, of althans zeker stil staan, op den weg van re-ding en herstel.

De Minister van Justitie, die vijand van sollicitation, de wijsgeerige redenaar over zitten en opstaan, over spreken en niet spreken, zoo als de Arnhemse Courant zegt; doch de in ons oog onwijsgeerige verklaard en toe-passen van art. 4 der grondwet, wil deze bij het oude, bij het gebrekkige blijven? De wilkeurige uitdrijving uit den lande eens vreemdelingen, de benoeming van eenen aanverwant, zeer na in den bloede bestaande, tot lid der Eerste Kamer, (die haar gewichtig werk, ook zonder deze aanvulling wel zou verricht hebben, naar 't schijnt,) zijn zaken, welke juist niet dadelijk van vorige zucht naar verbetering kunnen gezegd worden te getuigen.

Het bekend geworden gedoelte van het Wetboek van Strafrecht levert ook nog al wat op, hetwelk ons, zoo al wijsgeerig, ten minste niet bijzonder praktisch nuttig is toegeschieden, en waarop wij zullen terugkomen: en, om met weinige woorden van dezen Minister af te stappen, zijne handelingen voldeden ons op verre na niet zoo goed, als ons indertijd Zijne geschriften gedaan hebben. Alleen

vinden wij doch ook hier nog enkele teekenen van streven naar verbetering in de nieuwe irrigating, welke het po-tentie-geen hagen kort tegen te zullen erlangen, en in de nieuwe welgeving op het notariat, welke mede onder zijn ministerie reeds haar beslag heeft verkregen. Wij hadden bij de optreding van dezen heer, welke van een besluit tot organisatie van den ministerraad vergezeld ging, wezenlijk byzondere verwachtingen van hem opgevat; — die zich tot nog toe niet hebben verwezenlijkt.

De Minister van Koloniën, de rondhorstige getuige van het nationale malaise, is ons meer en meer toegeschieden, een man te zijn, wiens handelingen; meer dan zijne vrien-delijke woorden, (waarmede Z. Exc. minder kwistig is dan de heer VAN HALL,) hem het vertrouwen van de mannen van doorzicht in de Tweede Kamer verworven hebben. Dat het ereditielfel op Java gesloekt is; dat er minder schepen kunnen bevracht worden; dan er gereed liggen; (het Handelsblad wilde nog dezer dagen, dat wij zouden spreken, om den scheepsbouw aan te moedigen,) dat de producten niet zooveel opbrengen als men beraamd had, en daardoor te korten ontstaan, zeer bezwarende voor 's rijks schatkist; zijn zeker onaangename zaken voor een gemeedelijk Minister van Koloniën; doch die wij geenszins willen beweren, juist aan 's bestuurs te moeten worden toegeschreven.

Zeer ligt kunnen dit nog naeven zijn van vroegere, door den nood opgelegde, min bedaar door-dachte maatregelen of reddingsmiddelen. Wij hopen echter spoedig, andere doeltreffende maatregelen te zien genomen, om onze financiële en handelbelangen, in opzigt tot de O. I. bezittingen, op meer voordeligen voet te zien gebracht en geregeld; en dat de vruchten der zending van den heer KAUSMAN h. v. het eorling hoven allen redelijken twijfel verheffen zullen, dat ook de heer BARTO tot die Ministers behoort, welke met ernst afdoende verbeteringen, doelmatigen vooruitgang, tot redding en behoud des dier-baren vaderlands, willen, en ook de middelen er toe dadelijk in 't werk stellen.

De Commissaris Generaal van Oorlog? Is dit geen man van verbetering, van vooruitgang? Wij hebben van Z. Exc. eene vrij dichterlijke redevoering gelezen, tot verdediging van het militaire stelsel, hetwelk Z. Exc. oordeelt ons land te conveniëren. Aan heeren Officieren is het oorloofd geworden, zich van regenshermen te bedienen; onderschei-dene veranderingen in de uniformen en niet weinig gar-nisoens-verwisselingen hebben plaats gevonden. Maar ook een groot getal Hoofd- en andere Officieren is op pensioen of non-activiteit gebracht, en daardoor, en ook door andere maatregelen, b. v. verkorte oefeningstijd der miliciens enz. zijn eenige niet onbelangrijke bezuinigingen bij oorlog inge-voerd; en ofschoon dit Departement, onzes erachtens, in verhouding tot den invloed, dien zij ook door onze militaire magt op den gang der staatkunde van Europa kunnen uitoefenen, der schatkist nog altijd te veel blijft kosten, zou het echter zeer wel mogelijk kunnen zijn, dat de Commissaris-Generaal hoopt, ook dit bezwaar, door eene wijze com-binatie der irrigating van het staande leger met die der schutterijen, bij eene nieuwe welgeving op deze onderwerpen, te zullen kunnen helpen opheffen; doch in allen gevallen kunnen wij, uit hetgeen wij van dezen staatsman zijn ontwaar geworden, niet op goeden grond besluiten, dat Z. Exc. een vijand zijn zou van afdoende verbeteringen, van vooruitgang, en een bepaald vriend en voorstander daar-entegen van het oude.

Het hoofd van het Departement van Marine, de heer RUK? Zou deze de verbeteringen tegen willen houden? Zou iemand, zeker deze man niet. Stonden aan het hoofd van alle andere departementen mannen van zóóveel ervaring, met zóóveel goeden wil en geestkracht, met zóóveel grond-dige kennis van hun vak, welke toch eigenlijk ten grond-steen strekken moet aan een krachtig willen en handelen, als wij dezen geoeffenden zoeman toekennen, — wij zouden veel meer nog van den invloed en de pogingen der goza-menlijke Ministers durven verwachten, dan dit nu het geval is.

De Minister van Eredienst toonde zich, in de behandeling der zaken van de afgescheidenen, in het besluit houdende emancipatie der Spijnde van de Hervormden, ten aanzien der regeling van de huishoudelijke inzake en heden dier ker, almede geen vijand van verbeteringen, van doelmatigen vooruitgang.

En zoo komen wij dan tot de conclusie: dat waarlijk de Ministers, ieder op zich zelve, niet zóó gezet zijn tot behoud van het oude, van het bestaande gebrekkige; dat ieder in den zijnen achtervolgelyk meerdere of min-dere huyzen levert van streven naar verbetering, naar vooruitgang.

«Maar dit is niet genoeg», zegt men: het streven moet «dadelijk, goedge, rijpe vruchten opleveren: wij zijn niet «eenige op zich zelve staande verbeteringen niet geholpen; «er moeten afdoende, algemeene, radicale middelen worden «ter hand genomen, of wij gaan al zwemmende ten onder.»

Volkomen juist, zeggen wij. Maar willen de Ministers dezen weg dan niet op? Wij hebben van dien onwil geene bewijzen; veelmeer bestaat er prassumtie in hun voorkeet; maar — zy kunnen, slechts roeyen met de riemen, die zy hebben.

Men vergelijkte h. v. het Handelsblad van zo dezer en de Gist. van 16 bevoeren.

De vinnige bestrijder van den heer ROCHUSSEN, de heer DRUCKER, eyengengeend, sloeg zelf die intrekking voor, doch de wijze, welke veel bezwarender voor het land, veel voor-voor de schuldhouders geweest zou zijn.

